

ВЕРБАЛЬНІ РЕПРИЗЕНТАЦІЇ СЕРІЙНИХ ВБИВЦЬ У СМИСЛОВОМУ ПОЛІ СУЧАСНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПОП-КУЛЬТУРИ

А.В. Новосельська студентка групи ФАНм-1-19-2.0д, VI курс, спеціальність «Філологія (англійська мова)».

Науковий керівник: професор кафедри германської філології, доктор філологічних наук, професор О.С. Колесник

У статті розглядаються лінгвостилістичні особливості вербальних репрезентацій мовленнєвої поведінки серійних вбивць, як представників соціально девіантних мовних особистостей (на матеріалі текстів пісень англомовних музичних виконавців); узагальнено сучасні підходи до дослідження поняття «мовної особистості»; уточнені сучасні визначення поняття «сміслове поле»; досліджуються особливості «стереотипної» мовленнєвої поведінки серійного вбивці та її можливий вплив на популяризацію та нормалізацію даного феномену в соціумі.

Ключові слова: вербальні репрезентації; семантичне поле; мовленнєва поведінка; серійний вбивця; англомовний, поп-культура.

Актуальність та доцільність дослідження зумовлена загальною тенденцією до прикладного і практичного застосування результатів дискурс-аналізу для вирішення актуальних соціальних проблем, зокрема, девіантної поведінки людини.

Мета цієї статті – дослідити смислове поле поняття «серійний вбивця»; визначити лексико-семантичні особливості вербальних репрезентацій мовленнєвої поведінки серійного вбивці в сучасній англомовній поп-культурі (а саме в текстах пісень англомовних музичних виконавців); та розглянути гіпотетичну реалізацію когнітивного впливу на свідомість слухача.

Реалізація поставленої мети зумовлена вирішенням таких завдань:

- 1) проаналізувати дотичні до об'єкту аналізу роботи з когнітивної семантики та соціолінгвістики;
- 2) уточнити визначення поняття «сміслове поле», та поняття «мовна особистість»;
- 3) визначити семантичне поле словосполучення «серійний вбивця»;
- 4) проаналізувати особливості мовної особистості «типового» серійного вбивці в сучасній поп-культурі;
- 5) розглянути гіпотетичний вплив феномену на декодера.

Матеріалом дослідження слугують тексти пісень сучасних англомовних музичних виконавців [1].

Аналіз освітніх публікацій. Дослідження в сфері когнітивної лінгвістики та соціолінгвістики привертають увагу багатьох науковців, оскільки вони тісно пов'язані з вивченням та вирішенням практичних проблем сучасного світу. Значну увагу привертають дослідження, пов'язані з впливом тексту пісень на слухача. Хоча дослідження реалізації когнітивного впливу на декодера є досить новим в сфері прикладної лінгвістики, все більше науковців звертають увагу на вивчення цього питання. Що стосується впливу текстів, які пропагують жорстокість та насилля, К. А. Андерсон (2003) провів серію досліджень, які показали, що тексти пісень жорстокого, асоціального характеру викликають у слухачів більш ворожі, жорстокі думки та образи, в порівнянні з текстами пісень нейтрального лексичного наповнення. Декілька подібних досліджень було проведено як сучасними лінгвістами, так і психологами, такими, як Barongan & Hall (1995); Fischer & Greitemeyer (2006); Gutscher, Schramm, & Wirth, (2011); Mast & McAndrew (2011); та інші.

Особливу цікавість викликає дослідження проведене психологами Стефані Пішль та Саймоном Фегерсом, результат якого представлений в статті «Violent lyrics = aggressive listeners?». Дослідники відзначають наявність чіткого зв'язку між текстом пісень та когнітивним ефектом, що справляється на слухача. Наприклад, семантичне наповнення тексту пісні може спричинити тимчасовий ефект на сприйняття слухачем навколишнього світу. На підтвердження гіпотези, дослідниками було проведено експеримент для відмежування та спростування впливу інших чинників, які могли б впливати на свідомість слухача, таких, як ритм, тональність, мелодія, текстура або тембр голосу виконавця. В експерименті брали участь 120 студентів університету, які слухали по 4 версії пісні з асоціальним текстом (соціально неприйнятним характеру), та 4 версії пісні з текстом про соціального характеру. Версії пісень відрізнялись за темпом (швидкий / повільний), ритмом та тональністю. Після прослуховування пісень, студентам було запропоновано пройти тест на доповнення речень (word completion test), наприклад: «Зараз я в настрої.», або «Я відчуваю», і тд. Як і очікувалось, результати експерименту показали, що тексти пісень асоціального характеру викликали тимчасове підвищення агресивного сприйняття у слухачів, в порівнянні з текстами про соціального характеру [2, с. 32-41].

Низка досліджень підтверджують теорію, згідно якої зміст текстового компонента музичної композиції здійснює вплив на свідомість реципієнта. Але досить незначну кількість уваги було приділено дослідженню соціально девіантних мовних особистостей, таких, як серійний вбивця, та їх вербальних образів що інтегруються в дискурс сучасної поп-культури, та стають основною тематикою текстів пісень, фільмів, серіалів, художньої літератури, тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Тексти пісень – це своєрідний спосіб передачі певного повідомлення в світ. Це повідомлення, тим, чи іншим чином, залишається в свідомості людей, особливо, якщо пісня стає популярною. Таким чином, вони впливають на декодера (як окрему особу-інтерпретанта так і суспільство загалом), змушуючи кожного відчувати себе частиною чогось більшого. Згідно з останніми дослідженнями в сфері когнітивної лінгвістики, нейролінгвістики та психології, музичні композиції, а зокрема їх текстове наповнення

стимулює лімбічну систему нашого мозку, яка є відповідальною за нашу реакцію на зовнішні стимули, такі, як емоції, або ж семантичне навантаження слів, які викликають певні емоції [3].

Гіпотеза нашого дослідження полягає в тому, що вербальні репрезентації мовної особистості серійного вбивці в сучасній поп-культурі формують єдиний типовий образ серійного вбивці, що гіпотетично впливає на суспільне когнітивне сприйняття даного феномену. Оскільки текст пісень може впливати на сприйняття світу, його категоризацію та концептуалізацію в свідомості слухача, вербальне маніпулювання образом серійного вбивці в тексті пісень може спричинити встановлення певного «типового» образу в свідомості слухачів, і залежно від семантичного навантаження тексту, такий соціально девіантний феномен, як серійний вбивця, під впливом загальної популяризації в сучасній поп-культурі стає не тільки соціально прийнятним, але й поступово перетворюється на «героїчний», «захоплюючий» образ, що спонукає до наслідування. І чим більше така від початку девіантна мовна особистість вербально популяризується в смисловому полі масової поп-культури, тим більш прийнятним та бажаним стає її існування.

Для перевірки гіпотези було проведено корпус аналіз 50 текстів пісень англomовних музичних виконавців, які несуть пряме посилення на конкретного серійного вбивцю або ж феномен загалом [1].

Однією з форм структурування одиниць лексичного рівня є семантичне поле, яке в лінгвістиці розуміється як сукупність слів різних частин мови, об'єднаних спільністю вираження одного поняття. Власне зміст поняття і становить основу інтеграції слів у семантичному полі. Базове для семантичного поля поняття є ідеальним елементом, у той час як слова, інтегровані в поле є матеріальним втіленнями поняття. Науково доведеним є те, що одиниці мови складають системи. Слова не є винятком, перебуваючи один з одним в певних синтагматичних і парадигматичних відношеннях, вони існують не ізольовано один від одного, а об'єднуються за допомогою окремих значень. Саме тому й відбувається з'єднання слів в групи з семантичною подібністю, об'єднання слів за цією ознакою в семантичні поля [4]. Проаналізувавши корпус, що складається з 50 пісень об'єднаних однією тематикою, ми відсортували лексичні одиниці за частотою їх вживання в корпусі, та проаналізували їх вживання в тексті, щоб відокремити поняття, що утворюють вербальні репрезентації образу серійного вбивці.

Таблиця 1. Частотність вживання іменники в корпусі.

Freq.	Noun	Freq.	Noun
82	love	10	baby
45	killer	10	soul
31	cannibal	9	death
30	blood	9	hell
26	life	9	rambler
19	face	9	ripper
18	thrill	8	confession
18	fame	8	knife
15	night	8	girl

12	axe	7	flash
11	man	7	world
11	heart	7	skin

Таблиця 2. Частотність вживання прикметники в корпусі.

Freq.	Adjective	Freq.	Adjective
54	serial	10	sweet
28	dead	9	broken
19	cold	9	alive
17	little	8	bloody
15	violent	7	quiet
11	right	5	sadistic
10	dark	5	strong
10	silent	3	addictive

Таблиця 3. Частотність вживанч дієслова в корпусі.

Freq.	Verb	Freq.	Verb
44	kill	13	take
34	know	12	look
25	can	10	die
24	see	10	feel
22	get	10	keep
22	make	9	drink
21	do	7	run
18	carry	5	scream

На основі аналізу відібраного матеріалу (Таблиця 1 і Таблиця 2) ми змогли виокремити іменники, та утворити дві прості групи, які можуть бути об'єднані за семантичною подібністю. Такі іменники, як *love, killer, cannibal, man, baby, death, hell, rambler, ripper* утворюють синонімічний ряд поняття «*killer*» в корпусі. В той час, як іменники *soul, girl, heart, flesh, world, skin* відносяться до «*victim*». Синонімічний ряд «*serial*» утворюють такі прикметники, як *cold, violent, dark, broken, sadistic, strong, addictive*. Таблиця 3 ілюструє дієслова, які найчастіше зустрічаються в корпусі. З них ми змогли виокремити синонімічний ряд дієслів, таких, як *kill, know, get, take, keep, drink*. На базі проаналізованого матеріалу ми створили семантичне поле поняття «серійний вбивця» (*serial killer*).

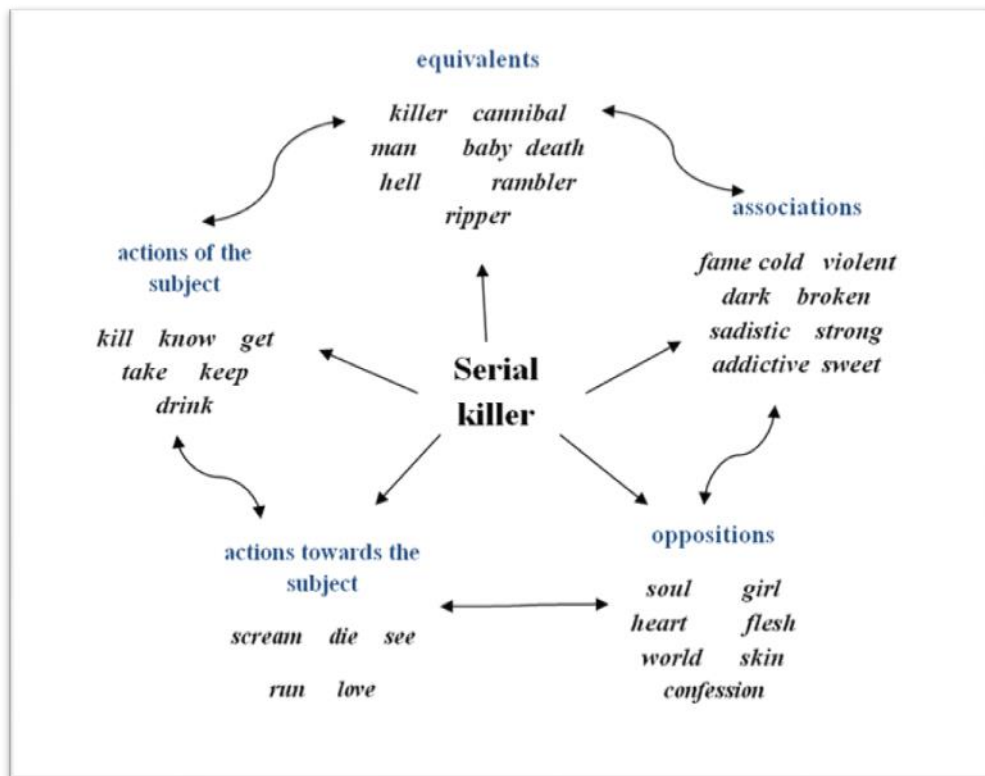

Рис. 1. Семантичне поле образу серійного вбивці.

Рис. 1 демонструє встановлений взаємозв'язок лексичних одиниць, які утворюють семантичне поле вербального образу серійного вбивці в текстах пісень, які були досліджені. Аналізуючи отримані результати, можемо умовно розділити лексичні одиниці, що утворюють смислове поле на п'ять підгруп: 1) слова еквіваленти, тобто синонімічні поняття, що ототожнюються з образом серійного вбивці; 2) слова, що асоціюються з суб'єктом (серійним вбивцею); 3) дії суб'єкта; 4) поняття, що протиставляються образу вбивці; 5) дії направлені проти суб'єкта, тобто серійного вбивці.

Пропонуємо поглянути на декілька прикладів вживання лексичних одиниць в тексті пісень: "...my **lover** is a **serial killer**" (Moncrief) – створюється позитивний образ, вбивця ототожнюється з бажаною, соціально-прийнятною особистістю; "You **know** I love the **thrill** of the rush, **sweet serial killer**" (Lana Del Rey) – позитивний образ, зіставлення приємного (*sweet*) з завідома негативним образом (*serial killer*); "Run for your **life**, I am a **serial killer**", "I've **tasted** the **thrill** of a **kill**" (Violence) – навіювання страху; "Cannibal.... I eat boys up, you better **run**, I am cannibal" (Kesha); "Never **turn** your back on **The Ripper**", "You will soon **shake with fear**" (Judas Priest) – ототожнення вбивці зі страхом (*fear*), наділення владою; "My **instruments of hell** will rend your **mortal shell**" (Exhumed) – метафора *mortal shell – life*; "Death was your **life**, pain your **pleasure**" (Gorefest); - "Scream for mercy, he **laughs** as he's watching you bleed" (Iron Maiden); "I'm gonna cause you **pain**. I ain't got **no mercy**" (Attika7); "I have **come** to **revel** in the **horror**" (The Black Dahlia Murder); "I **compose** art like the **ghost of Mozart**" (Eminem) – порівняння вбивство - мистецтво, вбивця – композитор;

Виходячи з результатів аналізу смислового поля вербального образу серійного вбивці в текстах пісень сучасних музичних виконавців, ми можемо зробити припущення щодо вербального образу «типової» мовної особистості серійного вбивці в

сучасному англomовному музичному дискурсі. Мовна особистість серійного вбивці майже завжди переважає, домінує над особистістю реципієнта, або слухача (*I will kill; I eat boys up; I compose art; etc.*), змушує до дій (*run, scream, look, shake, die, etc.*), або навіює страх (*shake with fear, scream for mercy; etc.*). Але беззаперечним є факт, що в переважній частині пісень, мовна особистість вбивці романтизується, возвеличується за допомогою використання в тексті таких стилістичних прийомів, як метафора (*your mortal shell; tasted the thrill of a kill*), порівняння (*like the ghost of Mozart*), антитеза (*Death was your life, pain your pleasure*); гіпербола (); і т.д. Одночасно і пропагується агресивна поведінка та настрої антисоціального характеру (*he laughs as he's watching you bleed; I ain't got no mercy*).

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень.

Беззаперечним фактом є те, що список пісень про серійних вбивць, або в яких згадуються даний феномен постійно поповнюється. Більшість досліджень, проведених в сфері когнітивного впливу тексту музичних композицій доводять, що семантичне наповнення тексту має відповідний вплив на слухача. Аналіз тексту композицій підтвердив наявність спільного вербального образу. Очевидним буде стверджувати, що формування образу «типового серійного вбивці» та його сприйняття в суспільстві певним чином залежить від вербального моделювання та маніпулювання стилістичними прийомами. Ці фактори в подальшому відкривають можливість для проведення практичного дослідження та порівняння мовленнєвої поведінки реальних серійних вбивць (на матеріалі англomовного пенітенціарного дискурсу) та вторинне зображення мовної особистості «типового» серійного вбивці в сучасному художньому дискурсі. Що гіпотетично дозволить нам виявити чи може мовна особистість справжнього серійного вбивці впливати на формування в соціумі певного вербального образу «типового» серійного вбивці, який відображається в сучасному художньому дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. List of songs about or referencing serial killers [Електронний ресурс] Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_songs_about_or_referencing_serial_killers
2. Pieschl, S., & Fegers, S. (2016). Violent lyrics = aggressive listeners? Effects of song lyrics and tempo on cognition, affect, and self-reported arousal. *Journal of Media Psychology: Theories, Methods, and Applications*, 28(1), 32–41. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000144>
3. Koelsch, S., & Siebel, W. A. (2005). Towards a neural basis of music perception. *Trends in Cognitive Sciences*. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://doi.org/10.1016/j.tics.2005.10.001>
4. Выготский Л.С. (1999). Мышление и речь. М.: Издательство "Лабиринт".

This article deals with linguo-stylistic analysis of the speech behavior of serial killers` as representatives of socially deviant language personalities (based on songs` lyrics of English-speaking musicians); the modern approach of defining the concept of "language personality" is considered; the definitions of the concept "semantic field" are specified; the features of "stereotypical" speech behavior of serial killers and its possible influence on popularization and normalization of such phenomenon in modern culture are investigated.

Key words: *verbal representations; semantic field; speech behavior; serial killer; English, pop culture.*